

Investeringsplan 2022 - 2031

Samenvatting

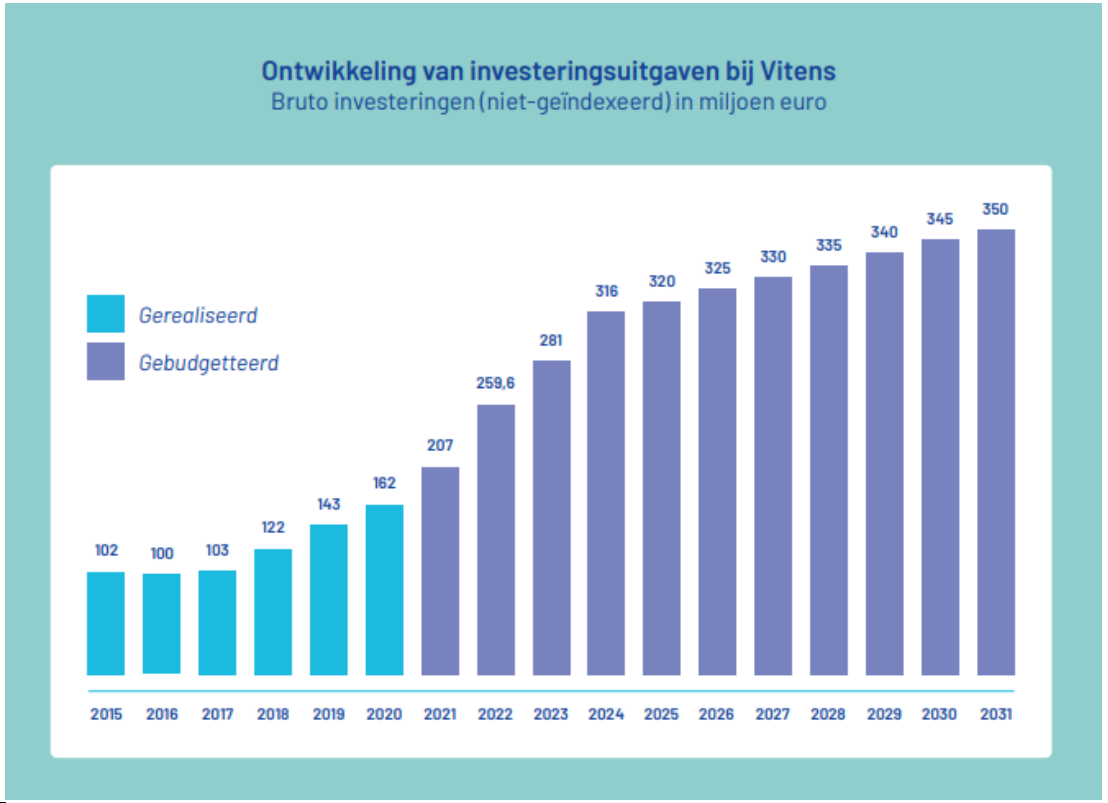
Oktober 2021

water voor nu en later

Vitens

2022-2031: Investeringsniveau omhoog

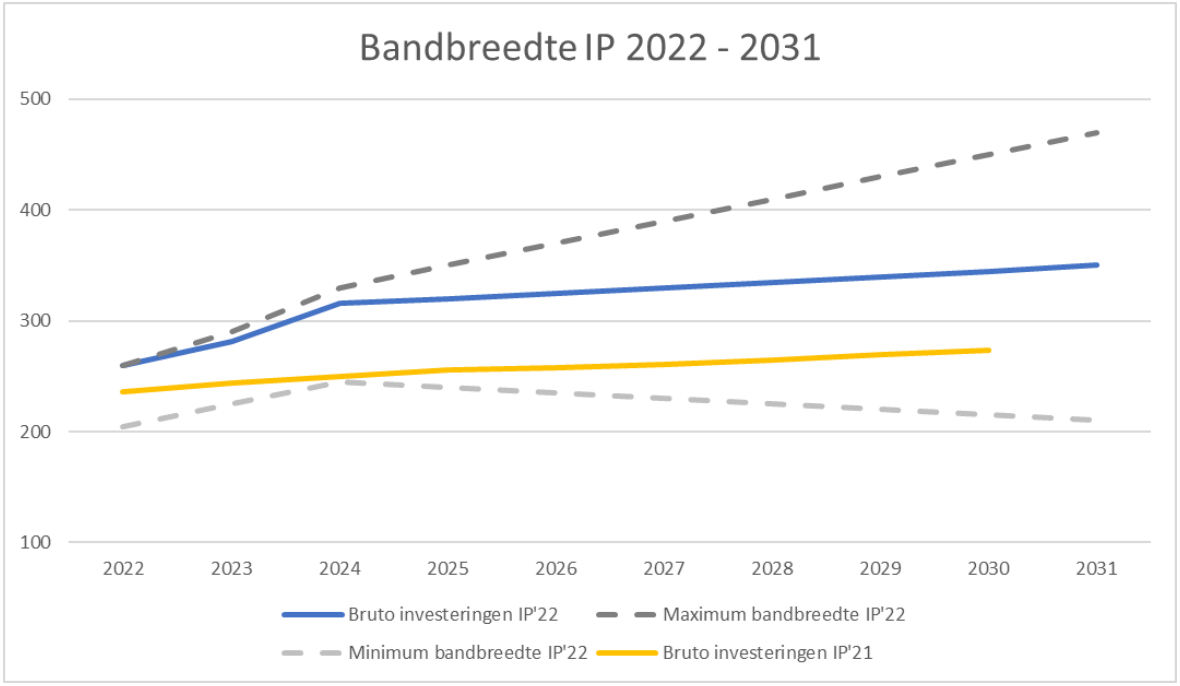
- Op basis van de beschikbare informatie en met een budgetplafond werd er tot 2017 ongeveer 100 miljoen euro per jaar geïnvesteerd.
- Inmiddels beschikken we over betere informatie over onze assets en hebben we de opgave leidend gemaakt bij de investeringsprognose.
- Voor 2022 hebben we ons bruto investeringsniveau verhoogd naar bijna 260 miljoen euro (dit was 237 miljoen euro in IP'21).
- De verwachting is dat het investeringsniveau de eerstkomende jaren doorgroeit en structureel boven de 330 miljoen Euro zal blijven.
- Het investeringsniveau op langere termijn kent een grotere mate van onzekerheid. Dit komt onder andere omdat de realisatie van de lange termijnvisie op de infrastructuur, waaronder de strategische harten, nog in de ontwikkelfase zit.
- We zien dus duidelijk een opwaartse druk op de benodigde investeringen en een stijgende trendlijn. Dit is weergegeven met de lineaire groei vanaf 2025.

SUB-PORTFOLIO	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Instandhouding Bovengronds (BG)	42,5	51	83	85	81	78	82	82	84	89
Instandhouding Ondergronds (OG)	79,0	87	86	81	81	80	76	76	77	76
Uitbreiding Assets BG & OG	84,1	99	116	126	137	148	157	162	164	166
Ondersteunende Assets	30,0	18	14	14	12	9	9	9	9	9
Beleid & Programma's	24,0	26	17	14	14	15	11	11	11	10
TOTAAL BRUTO INVESTERINGEN	**259,6**	**281**	**316**	**320**	**325**	**330**	**335**	**340**	**345**	**350**
TOTAAL OPBRENGSTEN	**30,1**	**30,9**	**31,8**	**32,8**	**34,9**	**34,8**	**33,8**	**31,7**	**29,5**	**29,5**
TOTAAL NETTO INVESTERINGEN	**230**	**250**	**284**	**287**	**290**	**295**	**301**	**308**	**316**	**321**

Bandbreedte van het Investeringsplan

- De verwachting is dat we de eerstkomende jaren qua maakbaarheid en daarmee uitnutting van de investeringen nog aan de onderkant van de bandbreedte uitkomen (205 miljoen euro in 2022).
- Dit komt doordat onze opgave sneller toeneemt dan de mogelijkheden van de organisatie en de markt om deze opgave te realiseren.
- De onderkant van de bandbreedte is opgesteld aan de hand van de 2021 prognose en de groei over de afgelopen jaren van ongeveer 20 miljoen euro per jaar.
- Investeringsbeslissingen en de hoogte van het investeringsniveau gaan gepaard met aannames en onzekerheid.
- We weten bijvoorbeeld niet hoe de drinkwatervraag zich de komende jaren precies ontwikkelt en of het huidige watersysteem toereikend zal zijn om als bron voor duurzaam drinkwater te dienen.
- De kosten voor uitvoering zijn onzeker door stijgende prijzen van materialen en aannemers.
- Deze onzekerheden kunnen zorgen voor hogere of juist lagere investeringen dan nu voorzien.
- De uiteindelijke hoogte is afhankelijk van welke keuzes de komende jaren worden gemaakt en welke risico's zich voor gaan doen.

De belangrijkste ontwikkelingen die bijdragen aan het hogere investeringsniveau (ten opzichte van IP’21)

- *Toename woningbouw*: dit zorgt voor een verhoging van het aantal te realiseren nieuwe aansluitingen. Dit resulteert in een toename van de bruto investeringskosten voor de nieuwe aanleg van aansluitleidingen en hoofdleidingen over de gehele planperiode. De opbrengsten stijgen evenredig mee.

- *Realiseren veerkrachtige infrastructuur*: er zijn vanaf 2026 reserveringen meegenomen voor het verwezenlijken van de langetermijnvisie. Dit houdt in dat Vitens ervoor kiest meerdere opties voor te bereiden en afhankelijk van de ontwikkelingen een verder uit te werken optie te selecteren. De reserveringen die zijn meegenomen hebben daarom nog een hoge mate van onzekerheid.

- *Opstarten versnellingsprojecten*: een aantal projecten voor extra capaciteit worden versneld uitgevoerd. Als effect hiervan zien we een budgetverschuiving voor bovengrondse projecten van 2026-2028 richting 2023-2025.

- *SAP-transformatie:* ook in 2022 blijft dit het belangrijkste programma binnen het ICT-portfolio, maar de kosten van het programma vallen hoger uit dan in IP ’21 voorzien.

Naar een integraal auditeerbaar IP

- In het in juli 2020 afgeronde eindrapport ‘Onderzoek totstandkoming Investeringsplan (IP)’ (opgesteld door bureau Rebel) was de conclusie dat:
  - Hoewel onze methodiek nog in ontwikkeling is, de verhoging van het investeringsbudget plausibel is.
  - Het Investeringsplan, dat in 2020 gemaakt is, een zo goed mogelijke inschatting van de budgetbehoefte was.
- Ook heeft Rebel een beperkte benchmark uitgevoerd onder Nederlandse drinkwaterbedrijven. Een vergelijk van het investeringsniveau van drinkwaterbedrijven laat zien dat het niveau bij Vitens historisch gezien aanmerkelijk lager ligt.
- In het rapport worden aanbevelingen gedaan voor doorontwikkeling van het Investeringsplan en bijbehorend proces. Hiermee is een routekaart gemaakt om in drie kwaliteitssprongen te komen tot een integraal en auditeerbaar Investeringsplan.

Risico’s

- Interne, externe en onvoorziene factoren brengen onzekerheden met zich mee ten aanzien van de realiseren van het IP

Kans van optreden: Middel
Termijn: Korte termijn (0-3 jaar)
Effect: Groot

2. Schaarste in de markt

Toelichting: Stijging materiaalkosten en onzekerheid of marktpartijen in het gewenste tempo alle investeringen wel kunnen realiseren. Kosten per project kunnen stijgen of projecten kunnen niet starten door te weinig capaciteit in de markt.

Beheersmaatregelen: Hier proberen we op in te spelen door contracten groter en daarmee aantrekkelijker te maken door het clusteren van projecten, samenwerking met andere partijen te zoeken en het hanteren van raamcontracten.

Kans van optreden:
Hoog

Termijn
Korte termijn (0-3 jaar)

Effect:
Groot

1. Interne maakbaarheid

Toelichting: Dit Investeringsplan vraagt meer van de organisatie dan zij op dit moment kan realiseren. De organisatie volgt een ingroeimodel om de stijging wel te kunnen realiseren. Hier is in 2020 en 2021 al een start mee gemaakt en dit zal in 2022 worden doorgezet. De komende jaren zal de organisatie ook moeten doorgroeien in efficiëntie. De groei van de organisatie is mede gezien de omstandigheden op de arbeidsmarkt geen gegeven. Indien de organisatie niet in staat is (voldoende) mee te groeien is het gevolg daarvan dat de voorziene investeringen deels niet tijdig gedaan kunnen worden waarmee de realisatie van de strategische doelstellingen mogelijk in gevaar komt.

Beheersmaatregelen: Er wordt momenteel gewerkt aan een nieuwe sourcing-strategie waar de markt meer betrokken wordt bij de ontwikkeling en realisatie van projecten. Verder wordt er volop ingezet op werving van nieuwe medewerkers om de benodigde bezetting te bereiken.

Kans van optreden:
Middel

Termijn:
Korte termijn (0-3 jaar)

Effect:
Groot

3. Verkrijgen vergunningen

Toelichting: De overheden werken op verschillende lagen en dat maakt afspraken tussen overheden onderling noodzakelijk. Dit is een bestuurlijk lastig proces dat tot vertragingen kan leiden.

Beheersmaatregelen: We maximaliseren onze inzet op bestuurlijke trajecten, brengen ook benodigde vergunningen anders dan winvergunningen tijdig in beeld en waar mogelijk parallelliseren we werkzaamheden.

Kans van optreden: Middel

Termijn Middellange termijn (4-6 jaar)

Effect: Groot

4. Gebrek aan investeringsruimte

Toelichting: Vitens betoogt al geruime tijd dat de toegepaste berekeningsmethodiek niet aansluit bij de opgave en dat de voortdurend dalende WACC de financiering van toekomstige investeringen in gevaar brengt. Zonder aanpassing van de huidige WACC staat de financierbaarheid van de benodigde investeringen voor Vitens voor de langere termijn onder druk.

Beheersmaatregelen: Vitens en Vewin zijn in gesprek met het ministerie van I&W en ACM over de WACC. De verwachting is dat voor de WACC voor de periode 2022-2024 een aantal aanpassingen zullen worden gemaakt in de WACC-berekening, waardoor deze hoger zal uitvallen dan gedacht. Voor de lange termijn blijven we in gesprek voor mogelijke verdere aanpassingen.

Kans van optreden: Middel

Termijn: Korte termijn (0-3 jaar)

Effect: Groot

5. Inzicht technische staat van de assets

Toelichting: Verouderde data van de conditie van onze bovengrondse assets. Hierdoor blijken uitgangspunten en aannames in projectdocumentatie regelmatig niet juist en/of onvolledig. Dit resulteert mogelijk in vertraagde uitvoering, ongeplande scope-uitbreidingen en een groter benodigd budget dan voorzien.

Beheersmaatregelen: In 2021 en 2022 worden versneld inspecties uitgevoerd op geselecteerde locaties. Daarnaast wordt met behulp van second opinion de begrotingsmethodiek getoetst en bijgesteld. Ook wordt de bijbehorende tooling aangepast.

Kans van optreden: Hoog

Termijn: Lange termijn (7-10 jaar)

Effect: Middel

6. Energietransitie

Toelichting: De druk op de boven- en ondergrond neemt toe door verschillende oorzaken, zoals de energietransitie (gasloos bouwen, aanleg warmwaterleidingen, geothermie) en de aanleg van nieuwe netwerken, zoals 5G. Dit heeft gevolgen voor de beschikbare ruimte voor leidingen. Door de toenemende druk op de ruimte wordt er dichter bij elkaar gewerkt en daardoor neemt het risico op storingen toe.

Beheersmaatregelen: Mogelijk zal Vitens meer waterleidingen moeten verleggen als warmtenetten worden aangelegd en elektriciteitskabels worden verzwaard. De mate waarin dit gaat gebeuren is nog onduidelijk, maar het is een reëel risico dat een groter deel van het budget, later in de planperiode, gebruikt gaat worden voor initiatieven voor gasloze wijken.

Kans van optreden: Laag
Termijn: Korte termijn (0-3 jaar)
Effect: Middel

7. Stikstofproblematiek & PFAS

Toelichting: De nieuwe Wet Natuurbescherming (WNB) is aangenomen en daardoor is de impact van het stikstof-dossier sterk verminderd. Vergunningsaanvragen kunnen wel meer werk met zich meebrengen wat leidt tot licht hogere kosten en in een aantal gevallen een langere doorlooptijd.

Beheersmaatregelen: Middels aangepaste processen, tooling en extra ondersteuning voor projecten zijn we inmiddels goed ingespeeld op deze situatie. Op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau voeren we het gesprek om de aanleg van vitale infrastructuur binnen de huidige kaders zo goed mogelijk te borgen. Voor de PFAS-problematiek is een taskforce ingericht die issues met hoge prioriteit aanpakt. Hiermee verwachten we de impact tot het minimum te kunnen beperken.

Kans van optreden: Middel

Termijn korte termijn (0-3 jaar)

Effect: Middel

8. Kostenoverschrijdingen projecten

Toelichting: De kwaliteit van inschatting van projectkosten is regelmatig onvoldoende. Dit kan leiden tot kostenoverschrijdingen op projecten.

Beheersmaatregelen: Er lopen verschillende acties in de keten om hier verbetering in aan te brengen. Mede als opvolging van de aanbevelingen gedaan door Rebel, die wij hebben overgenomen. Vooralsnog wordt er gebruikgemaakt van referentieprojecten, worden nieuwe initiatieven hoger ingeschat qua kosten en zijn projectkosten in een aantal lopende projecten aangepast.

Kans van optreden: Middel

Termijn: Korte termijn (0-3 jaar)

Effect: Laag

9. Covid-19

Toelichting: De impact van de coronacrisis op realisatie van het Investeringsplan is in 2021 vooralsnog vrij beperkt. Uiteraard kan een nieuwe golf impact hebben op de maakbaarheid. Denk hier bijvoorbeeld aan ziekte van werknemers, aannemers en toeleveranciers en het niet kunnen werken achter de voordeur.

Beheersmaatregelen: Voor de meeste projecten is inmiddels een acceptabele werkwijze gevonden die ook bij een nieuwe golf van toepassing blijft, waardoor verwacht wordt dat het risico beperkt is.